

Beszámoló az elnökség 2008. június 26 -i üléséről

Határozatok

6/2008 (06.26.) sz. határozat

Az elnökség egyhangú szavazattal elfogadta az elnök és az ügyvezető igazgató által beterjesztett, konkrét témákat, felelősöket és dátumokat tartalmazó, 2008. második félévére vonatkozó elnökségi munkatervet.

7/2008 (06.26) sz. határozat

2008. június 15-én a Társaság alapszabályában foglaltaknak megfelelően megalakult az NJSZT Piliscsabai területi szervezete.

Egyebek

Az elnökség megtárgyalta a május 22-i közgyűlésen a tagok részéről elhangzott felvetéseket, amelyekkel kapcsolatban az alábbi állásfoglalás született:

♦ Törekedni kell olyan program és célkitűzések megfogalmazására, amelyek elég vonzóvá teszik a Társaságot ahhoz, hogy a tagdíjat a tagok évről évre megfizessék és ne legyen szükség az „örökös tag” státusz előzetes megvásárlására.

♦ Az elnökség véleménye szerint, mivel az NJSZT két éve megfogalmazott üze-

netét követően (Tudás, elkötelezettség, felelősség) megjelenő újabb üzenetekhez mindig van a hagyományos értékek képviselő régi logót kiegészítő új image (pl. a DE! esernyő), így egy egészen új logó bevezetése nem indokolt.

♦ Az elnökség egyetértett abban, hogy azok a 65 éven felüli NJSZT tagok, akik legalább 5 éves tagsági jogviszonnyal rendelkeznek, a továbbiakra kérhessék a tagdíj elengedését. A kérelmet bármilyen írott formában (e-mail, fax, vagy levél) el lehet juttatni a titkárságra.

♦ Az ügyvezető igazgató beszámolt a 2008. november 7–9. közötti rendezvények (II. Digitális Esélyegyenlőség konferencia, IT STAR ülés és NISE 08 nemzetközi konferencia, illetve az NJSZT fennállásának 40. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepség) előkészületeiről.

♦ Július 21-én lesz a Szoftvertchnológiai Fórum soron következő rendezvénye, ahol Bruce Shriver (Univ. of Tromso) mellett előadást tart dr. Sima Dezső (BMF NIK) (Részletek a honlapon, illetve a 10. oldalon)

♦ Együttműködési megállapodás ke-

retében az LSI 3 éven át támogatja az NJSZT tehetséggondozási programját.

♦ Június 23–24-én Alföldi István részt vett az ECDL Alapítvány Eastern European Committee ülésén, ahol beszámolt a hazai ECDL helyzetéről, követendő példaként állítva a magyar gyakorlatot a térség többi országa számára.

Ugyancsak júniusban került sor az Alapítvány Quality Assurance Bizottságának ülésére is, ahol kiemelt témaként szerepelt a magyar gyakorlatban bevett nyilvános vizsgapéldatár kérdése.

♦ Kiemelt szakmai támogatóként vesz részt az NJSZT az NKTH Cybergeneráció ifjúsági ötletverseny pályázati projektjében. (Részletek a 7. oldalon.)

♦ Együttműködési megállapodás született az eVITA Platform és a Mobilítás Multimédia Klaszter között.

♦ Az NJSZT anyagi támogatásával megjelent az Információs Társadalom 2008. VIII. évf. 2. száma. Címe: Befogadó információs társadalom, szerkesztette: Alföldi István és Molnár Szilárd. (Az ITTK kiadványa a titkárságon korlátozott példányszámban rendelkezésre áll.)

Most akciós áron, amíg a készlet tart!

A példatár kiváló eszköz a gyakorláshoz és 2009. január 31-ig még a vizsgafelkészülés alapvető eszköze is.

Vásárolja meg most 6900 Ft helyett

2990 Ft-ért,

csak az ECDL Irodában!

1054 Budapest, Báthori utca 16,

telefon: 472-2720,

e-mail: ecdln.recepicio@njszt.hu

A tartalomból

eVita

2–3. oldal

Határon túli hírek

4. oldal

ECDL

5. oldal

Versenyfutás

6–7. oldal

Rendezvénytársoló

8–10. oldal

Tallózó

11–12. oldal

Nyári melléklet

13–15. oldal

eVita

Beszámoló az eVITA 2008
Konferenciáról és Szakkiállításról

Az Európai Unió tagországainak többsége az életviteli technológiákat és alkalmazásokat, az ambiens rendszerekkel segített életvitelt kiemelt kutatás-fejlesztési és innovációs területként kezeli. A 2008 második negyedévében elindult és 2013-ig tartó uniós AAL (Ambient Assisted Living) Közös Program célja, hogy a korszerű infokommunikációs technológiák felhasználásával olyan, az európai közösséget érintő problémákra (pl. előregedő társadalom, eltartók-eltartottak arányának változása, fenntartható ellátórendszerek, versenyképesség) keressen megoldásokat, amelyek alapvető hatással vannak az egyének és családok életére, a szociális és egészségügyi ellátórendszerek működésére és az európai gazdaság fejlődésére.

Cikkünk a Budapesten, 2008. április 3–5. között megrendezett nemzetközi – az „Infokommunikáció az életvitel szolgálatában: Új iparág születőben” mottójú – eVITA 2008 Konferencia és Szakkiállításról szól.

A konferencia célja az volt, hogy felhívja a gazdaság és a társadalom, a magánszféra és a közszféra, a vállalkozók és a családok figyelmét az életvitelt segítő infokommunikációs technológiákban (IKT) rejlő lehetőségekre és az ilyen alkalmazások jelentőségére, amivel ma még csak nagyon kevesen vannak tisztában.

Az Európai Parlament 2008. március 13-i ülésén hagyta jóvá az ún. AAL Közös Programot és ettől vált igazán aktuálissá az eVITA 2008. A második negyedévben elindult és 2013-ig tartó AAL Közös Program célja, hogy infokommunikációs technológiák felhasználásával az európai közösséget érintő olyan problémákra (előregedő társadalom, eltartók-eltartottak arányának változása, fenntartható ellátórendszerek, versenyképesség stb.) keressen megoldásokat, amelyek alapvető hatással vannak az egyének és családok életére, a szociális

Infokommunikáció
az életvitel szolgálatában

és egészségügyi ellátórendszerek működésére és az európai gazdaság fejlődésére (lásd: <http://aal-europe.eu>).

Az eVITA 2008 volt ebben a kibontakozóban lévő témában az első nemzetközi rendezvény Magyarországon.

A neves külföldi és hazai előadók, illetve szakmai kiállítók olyan infokommunikációs technológiákat és alkalmazásokat mutattak be az eVITA

2008 konferencia négyszáznál is több résztvevőjének, amelyek az egészségesebb, gazdaságosabb és kényelmesebb életvitelt, a felügyeletre, gondozásra, ápolásra vagy rehabilitációra szoruló időskorúak, betegek és fogyatékkal élők életvitelének segítségét szolgálják. (A rendezvény részletes programja és az elhangzott előadások nagy részének diái letölthetők az eVITA 2008 honlapjáról: <http://evitaevent.eu>).

Az április 3-i plenáris ülést Pártos Ferenc, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) elnöke nyitotta meg. Előadásában az eVITA témakörben rejlő piaci lehetőségekről szólt az Európai Unió „Lead Market” kezdeményezésének tükrében. Ezután Vivane Reding, az Európai Unió információs társadalom és média ügyekért felelős biztosának videóra felvett üdvözlését nézték és hallgatták meg a résztvevők. Herczog Edit, az Európai Parlament képviselője az e-Befogadás Kezdeményezés, illetve az AAL Közös Program társadalmi és versenyképességi jelentőségét boncolgatta; Horváth Agnes volt egészségügyi miniszter az egészségügyi előtt álló kihívások IKT-alapú megoldási lehetőségeiről szólt; Pléh Csaba, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese a modern kommunikációs eszközök és a gondolkodási architektúrák összefüggéseiről beszélt; míg Egyed Géza, a Gazdasági

és Közlekedési Minisztérium (GKM) szakállamtitkára az eVITA kezdeményezés gazdaságstratégiai jelentőségét ecsetelte; Bajnai Gordon, önkormányzatai és területfejlesztési miniszter pedig a Nemzeti Fejlesztési Terv kurrens céljait és támogatási lehetőségeit mutatta be, különös tekintettel az eVITA témakörre.

A szünetben, a mintegy 20 kiállítót felvonultató szakkiállítást Lippényi Tivadar, az NKTH elnökhelyettese nyitotta meg. A kiállítók között voltak orvostechikai, távközlési és egészségügyi vállalatok, időskorúaknak és fogyatékkal élőknek segédeszközöket gyártó és forgalmazó szervezetek, valamint felsőoktatási és kutatóintézeti kutatócsoportok (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Egészségügyi Mérnöki Tudásközpont; Budapesti Műszaki Főiskola, Neumann János Informatikai Kar, Mobil Informatika Kompetenciaközpont; Eötvös Loránd Tudományegyetem, InfoHumanica Kutatócsoport; Pannon Egyetem, Információs Rendszerek Tanszék; KFKI RMKI Beszéd- és Rehabilitációtechnológiai Osztály). Önálló standdal volt jelen az Európai Bizottság e-Befogadás (e-Inclusion) osztálya is.

A plenáris ülés a szünet után is folytatódott. Várkonyi Attila, a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács elnökének bevezető szavai után először Paul Timmers, az Európai Bizottság osztályvezetője tartott előadást az i2010 és az e-Befogadás kezdeményezések háttéréről, és a hamarosan induló AAL Közös Programról. Őt Tony Graziano, az EICTA, az Európai Informatikai Vállalkozások Szövetségének igazgatója követte, aki a vállalkozások szempontjából értékelte az i2010 kezdeményezést. Csepeli György, a GKM közpolitikai igazgatója az e-befogadás és a digitális esélyegyenlőség szociológiai aspektusait elemezte és a lemaradás veszélyeit ecsetelte.

A délelőtti ülést Pettkó András képviselő zárta, aki az e-befogadás kezdeményezéséből fakadó magyarországi teendőkről, az öt magyar parlamenti párt erről szóló közös nyilatkozatáról beszélt.

Ebéd után a szekcióülések következtek. A szakpolitikai szekcióban

Jávor András, illetve Péceli Gábor elnökletével az eVITA Nemzeti Program előkészítésének eddigi eredményeit és a közeljövő terveit mutatták be az előadók és a felkért hozzászólók (Jancsó László, Butsi Zoltán/Kozmann György, Fidrich Márta, Dévai Endre, Alföldi István, Hanák Péter, Lippényi Tivadar, Racskó Péter, Miletics Pál, Bakács András és Lemák Gábor). A vitában felszólalók javasolták, hogy a következő hónapokban részletesen vitassunk meg olyan fontos kérdéseket, mint az életviteli technológiák alkalmazásának biztonsága, az egészségügyi/életviteli adatbázisok elérhetősége és a személyiségi jogok védelme, a szabványok szükségessége vagy az életviteli alkalmazások ergonómiája. Dömölki Bálint javasolta, hogy az életviteli alkalmazások alkalmasságának vizsgálatába vonjuk be a Neumann János Számítógéptudományi Társaság (NJSZT) szenior tagjait, akiknek ma már személyes tapasztalataik vannak arról, hogy mi-
ben és hogy segíthet az informatika a mindennapokban. A szakpolitikai-
val párhuzamos szekcióban Lukács Lajos, illetve Michael Huch elnökletével orvostechikai és mérnöki kihívásokat, és a legjobb gyakorlatot illusztráló példákat mutattak be az előadók (Jobbágy Ákos, Kutor László,

Meleg László, Martin Becker, Pavel Kubu, Avar Gábor és Kardkovács Zsolt, illetve Kalevi Virta, Takács Barnabás, Kiss Ákos, Megyesi Csaba, Iszó Lajos és Christian Mandel).

A második nap is plenáris előadásokkal kezdődött. Somody Imre, az Egészségügyi Szakértő Műhely vezetője, az eVITA Nemzeti Technológiai Platform Stratégiai Testületének elnöke Paradigmaváltás az egészségügyben: az IKT a kapcsolat a múlt és a jövő között című előadásában részletesen indokolta, miért és miért most van szükség paradigmaváltásra; elmondta, hogy mit nyerhetünk, ha lépünk és mit veszítünk, ha nem; majd felsorolta a szerinte legfontosabb teendőket. Őt Racskó Péter, az Eü. Minisztérium informatikai szakállamtitkára követte, aki előadásában a március 1-jétől működő egészségügyi informatikai szakállamtitkárság létrehozásának indokait és céljait, valamint az új egészségügyi informatika stratégia körvonalait és tíz súlyponti területét ismertette.

Ezt követően újra párhuzamos szekciók következtek. A három egymás utáni szekció a Nemzetközi AAL Nap összefoglaló címet kapta.

Összefoglalva: az eVITA 2008 jó alkalom volt e nagy növekedési po-

tenciállal rendelkező kutatás-fejlesztési és innovációs terület bemutatására, a születőben lévő új iparág és piac szereplőinek párbeszédre, új alkalmazások megismerésére. Kiemelt téma volt a magyar népesség előregedéséből és társadalmi feszültségeket is okozó problémák kezelése, amelyre új, költséghatékony megoldásokat kínálnak az infokommunikációs technológiák életviteli alkalmazásai.

Az eVITA 2008 a nagyközönség számára is megmutatta azokat az új alkalmazási lehetőségeket, amelyeket az infokommunikációs technológiák, a „mindenütt jelenlévő informatika” teremtett az utóbbi években. Most az a dolgunk, hogy az NJSZT vezetésével létrejött eVITA Nemzeti Technológiai Platformot alkotó szervezetek együttműködésével az eVITA Összefogáshoz csatlakozó szervezetekkel együtt folytassuk a már megkezdett munkát: a program előkészítését, az innovációs stratégiai terv és a cselekvési terv kidolgozását.

Dr. Hanák Péter

BME Egészségügyi Mérnöki

Tudásközpont

(IME VII. évf. 4. szám 2008. május)

<http://evita.njszt.hu>

Együttműködés az életvitelt támogató info-kommunikációért

Az eVITA Nemzeti Technológiai Platform (eVITA NTP) és a Magyar Telekom által kezdeményezett Mobilitás és Multimédia Klaszter (MMKlaszter) vezetői, Somody Imre, Alföldi István és Pukler Gábor a mai napon megállapodást írtak alá a két szervezet közötti együttműködés megerősítése érdekében.

Az együttműködés értelmében a két szervezet kölcsönösen támogatja egymást az életvitelt segítő infokommunikációs technológiák és alkalmazások, valamint a telemedicina területén zajló fejlesztésekben, a létrejövő termékek és szolgáltatások elterjesztésében, illetve a tárgykörben előkészület alatt álló szabályok,

stratégiák és eljárási szokások kialakításában.

Alföldi István, az eVITA NTP operatív irányítását végző NJSZT ügyvezető igazgatója szerint a Neumann János Számítógéptudományi Társaság által a civil társadalom iránti szakmai felelősségvállalás tudatában indított Digitális Esélyegyenlőség programban kiemelt szerepe van az eVITA NTP-nek. Pukler Gábor (Magyar Telekom), az MMKlaszter elnöke hangsúlyozta: a klaszterben kiemelt kutatás-fejlesztési területként jelennek meg az életvitelt támogató infokommunikációs megoldások, amelyekkel a klaszter tagjainak közel egyharmada foglalkozik. A klasztertagok egy csoportja

jelenleg az időskorúak biztonságos életvitelét támogató távmonitorozó rendszer kifejlesztését készíti el.

Ismeretes, hogy az EU több tagországa már 2003 óta szorgalmazza, hogy induljon közös program az ambiens (infokommunikációs) rendszerekkel segített életvitel témakörében, amelyre az Európai Szerződés 169. cikkelye lehetőséget ad. Többéves előkészítés után, 2008. április végén elindult az AAL Közös Program, amelyre az MMKlaszter és az eVITA leginnovatívabb társaságai közös kutatás-fejlesztési projektet készítenek el.

Prim Online
2008. június 19.

Határon túli hírek

Az első Neumann János emlékmű a szerbiai Vajdaságban

Általában igyekszem az olyan kerek évfordulókat megünnepelni, mint amilyen 2003-ban Neumann János születésének 100. évfordulója is volt. Sokfelé tettem javaslatot a neves esemény megünnepelésére. Elsőként *Alföldi István*, a Neumann Társaság ügyvezető igazgatója válaszolt a felhívásomra, majd hamarosan újabb felkérések érkeztek: *Vámos Éva*, az OMM akkori igazgatója egy kiállítás szervezésére adott megbízást, majd *Kovács Kálmán*, volt IHM miniszter hirdette meg a kormányzati Neumann-évet, aminek keretében egy újabb kiállítást nyitottunk, és felállítottuk az InfoParkban Neumann János első köztéri szobrát (*Szathmáry Gyöngyi* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása), a minisztériumban pedig egy Neumann hologram-szobrot. A köztéri szobor elkészítésének egyik fő támogatója *dr. Horváth László*, a Puskás Tivadar Távközlési Szakközépiskola igazgatója volt.

Ezt követően a javaslatomra az

Informatikai és Hírközlési Minisztérium és a Neumann Társaság támogatásával elkészült egy kétrészes bronztábla, amelynek a felső része egy Neumann portré volt, az alsó részére pedig a hellyel kapcsolatos értékelő szövegeket terveztem felírni. Az emléktábla szekszárdi barátom, *Fusz György* szobrászművész alkotása, amelyet végül az amerikai Princetonban, Aberdeenben és Los Alamosban állítottunk fel.

Az elmúlt évben szólt *Verbászi András*, a Szerbiai Teleház Szövetség alapítója, számos informatikai projekt elindítója, hogy létrehoz egy Vállalkozói Tudásháló Alapítványt, amelyet elsőként Szerbiában (Topolya), Neumann Jánosról szeretne elnevezni.

Így adódott a következő lépés: adományozzon az NJSZT egy Neumann emléktáblát az Alapítvány számára.

Az elhatározást tett követte. Az NJSZT vezetése javaslatomat elfogadta. A táblát *Fusz Györggyel* együtt vittük át a vajdasági Topolyára. Borítsunk fátylat a mintegy ötórás várakozásra, amit a szerbiai vámműgyintézésre kellett fordítanunk, a tábla időben odaért és az ünnepség kezdetére felkerült a falra.

Az ünnepélyes emléktábla-avatást az Alapítvány az IT Hétpróba verseny díjkiosztására időzítette, amelyen a Neumann diák programtermék verseny helyezettjei is bemutatták díjazott alkotásaikat. Én már harmadszor láttam ezt a bemutatót, de, mint eddig minden alkalommal, most is elcsodálkoztam, ahogyan a gyerekek még

Neumann dombormű –
Fusz György alkotása

Kovács Győző, Nagy Ferenc,
Bábi Attila és Alföldi István
az emléktábla avatáson

az ünnepségre is tovább tökéletesítették műveiket, és nagyon jól felkészültek a bemutatóra.

Az emléktáblát Magyarország nevében *Nagy Ferenc* szabadkai magyar főkonzul, a topolyaiak nevében *Bábi Attila* polgármester és *Verbászi András* (a fenti kép készítője), míg a Neumann Társaság nevében *Alföldi István* és e sorok írója avatta fel.

Kovács Győző

I. Béla emléklakett

A szekszárdi I. Béla Gimnázium és Informatikai Középiskola idei iskolaévváró ünnepségén váratlan meglepetés ért. *Hajós Éva* igazgató átadta az I. Béla Emléklakettet.

Az Alapító okirata szerint: „Az I. Béla emléklakettet iskolánk fejlődése, jó hírének gyarapítása érdekében végzett kiemelkedő munkája alapján kaphatja az iskola tanára, nem peda-

gógus dolgozója, diákja, valamint más olyan személy, aki az intézmény munkáját kiemelkedően segíti” ...

Az I. Béla emléklakett elismerésben részesülő személyre a szülői munkaközösség, a diákönkormányzat és a nevelőtestület tesz javaslatot.

Az igazgatóasszony kísérelésében ez áll: „Téged a tanári kar terjesztett elő, őket támogatja a szülői szervezet is. A diákok aranyosak voltak, azt hitték, Te már kaptál. Természetesen azonnal a felterjesztés mellé álltak. [...]

Köszönöm nekik.

Kovács Győző

ECDL

MiHaszna(?)

újabb felmérés
az ECDL hasznáról és előnyeiről

Néhány évvel ezelőtt *A tudatlanság ára* címmel készített felmérést az olaszországi nemzeti ECDL Irodát is üzemeltető AICA (Associazione Italiana per i Calcoli Automatici).

A felmérést hazai viszonyokra adaptálva Társaságunk is elvégezte. E szerint Magyarországon meghaladja a 265 milliárd forintot az a veszteség, amely abból adódik, hogy a számítógép-felhasználók nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel.

Hetente 2 óra 51 percet rabol el minden munkavállaló életéből a számítógéppel kapcsolatos problémák megoldása.

Az ECDL képzéssel elérhető hatékonyság-növekedés révén munkavállalónként évente minimum 126 ezer forint takarítható meg.

Az IFIP IT STAR elektronikus hírlevelének 6., 2008 nyári számában napvilágot látott az AICA újabb felmérésének összefoglalója, amely felmérés az ECDL bizonyítvánnyal rendelkezők számítógéphasználói szokásait, a képzés eredményességét vizsgálta 632 ECDL-es megkérdezése alapján. Olaszországban egyébként az ECDL nagyon határozott kormányzati támogatásban részesül, amelynek eredményeképpen a vizsgázók száma a 2000-ben regisztrált

73.000-ről 2007 végére 1 millió 400 ezerre nőtt. Az Itáliánál mind területre, mind a népességre nézve kb. ötször kisebb Magyarországon ma több mint 320.000 ember, vagyis a teljes lakosság 3,2%-a, a munkavállalók mintegy 6,2%-a teljesített már egy vagy több ECDL vizsgát.

Európai statisztikai adatok alapján (Eurostat) az EU 25 országában a munkavállalók több mint fele dolgozik számítógéppel (ittthon a 10 fő feletti feletti vállalkozások szinte mindegyike használ számítógépet, és cégen belül minden harmadik munkavállalóra jut egy gép, ám csupán kevesebb, mint 30 százalékuk részesült a munkáltató által kezdeményezett képzésben. Az arány a GKINET adatai alapján e tekintetben Magyarországon is hasonló.

Az olasz felmérés résztvevőinek 80%-a ugyan már az ECDL megszerzését megelőzően is használt számítógépet, több mint 60% ennek ellenére azt gondolta, hogy a bizonyítvánnyal hatékonyabb munkavégzésre lesz képes.

A megkérdezettek 94%-a valóban jelentős hatékonyságnövekedést tapasztalt az ECDL-vizsgák után, 36% emellett kifejezett szakmai előrelépésről is beszámolt, a közsférában dolgozók 30%-a pedig kreditpontot is szerzett az ECDL-lel.

Ma már nem vitatható tény, hogy a fejlett ipari országokban az internetes szolgáltatások (e-kormányzat, e-kereskedelem, e-learning, e-banki szolgáltatások) használata jelentős életminőségbeli javulást jelent. A felmérés kimutatta, hogy míg Olaszországban az ECDL bizonyítvánnyal nem rendelkezőknek csupán 41%-a használja az e-kormányzati szolgáltatásokat (legalább információszerezésre), addig az ECDL-esek 70%-a teszi ugyanezt. Figyelemre méltó az arány az internetes vásárlás tekintetében is: míg az ECDL-esek átlag 45%-a, addig a bizonyítvánnyal nem rendelkezőknek csupán 29%-a vásárol on-line.

Bár a felmérést itthon még nem végeztük el, fentiek fényében is egyértelmű az ECDL haszna mind az egyén, mind a munkahely szempontjából.

A Világgazdaság 2008. június 17-i számában a Mire elég az IT-tudásunk című cikk szerint a magyar munkáltatóknak mindössze 4 százaléka ír elő/tekinteli előnynek az ECDL bizonyítványt.

Bízunk abban, hogy egyre több hazai vállalkozás és cég látja majd be, hogy saját, jól felfogott érdeke digitális írástudó munkavállalók alkalmazása...

Szb.

Látás- és hallássérült
emberek tettek
sikeres ECDL-vizsgát

Száztizenhat látás- és hallássérült ember szerzett ECDL tanúsítványt a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány (FSZK) által tavaly indított informatikai képzési program keretében. A Microsoft Korlátlan Lehetőség Programjának segítségével és a Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával életre hívott programban hat településen 58 látás- és 58 hallássérült ember vett részt a speciális oktatásban

Budapesten, Miskolcon, Debrecenben, Szombathelyen, Kecskeméten és Pécsen.

A Fogyatékosok Esélye Közalapítvány – az FSZK jogelődje – 2006. márciusában a Microsoft Unlimited Potential (Korlátlan Lehetőségek) programjának keretében részesült 65 ezer dolláros pénzügyi juttatásban és hasonló értékű szoftvercsomagban. A pályázat első két szakasza még a 2007. év végén sikeresen lezárult: elkészült a speciális tananyag a hallás- és látássérültek informatikai oktatásához, illetve befejeződött a 23 oktató speciális képzése is. Az országos képzési programnak otthont adó

Regionális Képzőközpontok és a budapesti oktatási helyszín, a Budapesti Műszaki Főiskola Neumann János Informatikai Karán kialakított központ akadálymentesítésére is sor került a képzésre való felkészítés keretében a Microsoft támogatásának jóvoltából.

Az első tanfolyam 2007 novemberében indult, 2008. áprilisában pedig a tanulók ECDL Start vizsgával bizonyították megszerzett tudásukat. A kurzus tananyaga, a kiegészítő anyagok és az oktatás egyaránt ingyenesek voltak.

Prim Online
2008. június 11.

Verseny – futás

Digitális tudást az éveknek!

avagy: „Digitális Nagy tanfolyam” az LSI Informatikai Oktatóközpont Alapítványánál.

Az LSI Informatikai Oktatóközpont Alapítvány idén csatlakozott a Digitális Esélyegyenlőség Programhoz, amelyet az NJSZT a civil társadalom iránti felelősségvállalásának tudatában 2007-ben indított, azzal a céllal, hogy rövid időn belül az állampolgárok döntő többsége teljes értékű tagja lehessen az információs társadalomnak, s mielőbb megtörténjen a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása.

A program, amely tevőlegesen járul hozzá az emberek életminőségének javításához és ahhoz, hogy a számítógépezés örömeiben is többen tudjanak részesülni, az LSI Informatikai Oktatóközpont Alapítvány számára is kellő kihívást jelent.

Az LSI könnyen azonosult a program céljával is, miszerint kíváncsi, hogy három éven belül legalább 2–3 millió ember váljék informatikai írástudóvá Magyarországon, hogy a lakosság jelentős része legyen képes az elektronikus kormányzati szolgáltatások, az életvitelt segítő (informatikai) eszközök használatára.

Tény, hogy vannak korcsoportok, az 50–70 éves korosztályra gondolunk itt elsősorban, ha családban gondolkodunk, akkor a mai nagyszülőkre), akik hiányában vannak a számítógépes tudásnak, az internet ismeretének.

Sajnos ennek a „hiány”-nak az alkat és a kedv mellett nem egyszer az újtól való félelem és idegenkedés is okozója.

Az élhetőbb, könnyebb élet, a számítógépezés öröme viszont – egy kis tudással – elérhetővé kell hogy váljon. Az említett korcsoportoknak is kijár, hogy jobban értsék az unokát, eligazodjanak a világhálón. Ennek

az az alapja, hogy megtanulják a személyi számítógép használatát, mint ahogy annak idején valamikor megtanultak autót vezetni, vagy éppen mosógépet használni.

A digitális kultúra terjesztését felvállalva vette fel Alapítványunk az oktatási palettájára a „Digitális Nagy” számítógépes és Internetes alap tanfolyamot, melyet speciálisan az idősebb korosztály hölgy és férfi tagjai részére szervezünk. A képzésekhez az LSI Informatikai Oktatóközpont Alapítvány nagy támogatást ad.

Az első „Digitális Nagy” képzésünk március 10-én indult. Szeptember elejéig folyamatosan összesen 20 tanfolyam megtartására kerül sor campusunkon. A résztvevők szép

környezetben, jól felszerelt oktatóbázison, magasan képzett oktatóktól, testre szabott tananyagokból, mentori segítséget is igénybe vehetően tanulhatnak könnyen, gyorsan egyszerűen. Jelen cikkünk megjelenéséig már több mint 40 résztvevőnek adhattuk át a Digitális Nagy tanfolyam elvégzését tanúsító okiratot.

Azt várjuk, hogy a program a célcsoportot „megmozgassa”, és a résztvevőket egy kis tudással felvértezve észrevétlenül képessé tegye arra, hogy könnyebbé tegyék saját életüket.

Matina Mária

LSI Informatikai Oktatóközpont Alapítvány

Digitális Nagy

számítógépes tanfolyam, nemcsak nagymamáknak, hanem nagypapáknak is!

Ha szeretne

- részese lenni unokái világának
- levelezni a távolban élő szeretteivel
- virtuálisan bejárni a Földet
- lexikonokban és szótárakban keresgél
- zenét hallgatni vagy filmet nézni
- játszani, sakkozni, kártyázni
- híreket, újságokat olvasni
- információkat gyűjteni,

**akkor Önnek szervezzük
Digitális Nagy
tanfolyamunkat.**

24 órából álló (heti 2x3 óra) kedvezményes tanfolyamok 2008. március 10-től Oktatóközpontunkban (Budapest III., Bécsi út 324. 18-as autóbusszal a Sorompó megállónál).

A tanfolyamon gyakorlatorientált, kiscsoportos képzés keretében gyorsan megtanulhatja a számítógép kezelését és az internet használatát.

Akár délelőtt, akár délutáni csoportot választhat. Jegyzetéről, könyvről mi gondoskodunk. A képzésről tanúsítványt adunk.

További információ és jelentkezés az LSI Informatikai Oktatóközpont Alapítvány ügyfélszolgálati irodájában:

telefon: 4366-518
e-mail: ugyfelszolgalat@lsi.hu

CYBERGENERÁCIÓ INFORMATIKAI ÖTLETVERSENY

Kedves Tizenévesek!

A Ti generációtok az első, amelyik születésétől fogva használhatja a számítógépet, az első, amelyik az informatika világába nőtt bele, vagyis az első, amelyik ösztönösen együtt él a számítástechnikával. Olyan ötletek rejtőzhetnek bennetek, amelyekről az idősebbek még csak nem is álmodhatnak. Mi ezeket szeretnénk megismerni.

A versenyre olyan előremutató és innovatív ötletek, egyéni elgondolások beküldését várjuk, amelyekben megfogalmazzatok, bemutatjátok, hogy szerintetek az informatika és a világháló alkalmazásában milyen kihasználatlan lehetőségek rejlenek.

Ötleteiteket várjuk például az alábbi területeken:

Interaktív média és internet

E területen minőségi és interaktív közösségi digitális tartalmakra várunk ötleteket. Jó példaként szolgálhat a Wikipédia, a többnyelvű, nyílt tartalmú, közösség által fejlesztett webes lexikon, a bárki által hozzáférhető digitális glóbusz, a Google Earth, vagy akár világ legnagyobb online piactere, az ebay. Fogalmazzatok meg, hogy milyen, személyi számítógépen, vagy akár mobiltelefonon keresztül igénybe vehető digitális tartalmakra és szolgáltatásokra lenne még szerintetek szükség!

Informatikai eszközök

a fogyatékkal élők szolgálatában

Olyan informatikai eszközökre és szolgáltatásokra vonatkozó ötleteket várunk, amelyek a fogyatékkal élőket segítik mindennapi életükben, fogyatékoságuk leküzdésében, életminőségük javításában. Cél, hogy e speciális segítséget igénylő emberek a technika segítségével aktív tagjai lehessenek a társadalomnak, ne érezzék magukat kirekesztve. Példaként szolgálhat a mozgássérültek által egér helyett használt kamera, amely követi a szem mozgását.

Grafika, dizájn

Itt a lehetőség, hogy kiéld a kreativitásod. Szeretnél mobiltelefon, számítástechnikai eszköz, multimédiás tartalom, vagy PC program felületének tervezője lenni? Nincs más dolgod, mint pályázni formaterveddel a felsorolt területeken! Cél, hogy könnyen kezelhető, funkcionális, s nem utolsósorban szemet gyönyörködtető dizájnötletek szülessenek, amelyek segítségével élmény lesz használni az egyes programokat.

Informatikai eszközök az oktatásban

Cél az informatikai eszközök térhódításának elősegítése az iskolai oktatásban, hogy a lehető legtöbben, legnagyobb arányban használják az internetet és az informatikai eszközöket a tanulásra. Írjátok le, milyen új informatikai megoldások tehetik még színvonalasabbá, érdekesebbé az oktatást, hatékonyabbá és szemléltetőbbé a tanulási folyamatát! Gondoljátok csak az interaktív táblákra vagy a Sulinet Digitális Tudástárára!

Számítógépes játékok

A számítógépes játékokkal játszik az egész világ, gyermek és felnőtt egyaránt. Olyan számítógépes játékok részletesen kidolgozott ötleteit, játékokhoz kapcsolódó hardverek (pl.: játékvezérlők), játéktípusok ötleteit várjuk, amelyek újdonságtartalmára építve a fejlesztők új játékokat dolgoznak majd ki. Nemcsak PC-n, hanem konzolon és mobilon futtatható játékon is gondolkodhattok. Bátran engedjétek el a fantáziátokat bármelyik játéktípusban, és a játék szülhet a legkisebb gyerekektől a felnőttekig bármelyik korosztálynak.

Egyéb informatikai megoldások

Természetesen az informatika és az internet területét érintő valamennyi ötlettel pályázhatsz (szoftver, hardver, szolgáltatás). A lényeg az, hogy merj gondolni egy merészet és hagyd, hogy szabadon szármalyjon a fantáziád és érvényesüljön a kreativitásod. Egy ilyen gyorsan fejlődő területnek, mint az informatika, szüksége van az innovatív koponyákra. Könnyen lehet, hogy éppen a tiédre!

Informatikai eszközök az idősek szolgálatában

Olyan informatikai eszköz- és szolgáltatás ötleteket várunk, amelyek az időseket segítik mindennapi életükben. Cél, hogy önálló életvitelüket, biztonságérzetük fenntartásával a technika segítségével a lehető leghosszabb ideig megőrizhessék. Fogalmazzatok meg, hogy szerintetek hogyan lehetne a digitális szakadékot csökkenteni a fiatalok és az idősek között, vagyis azt, hogyan lehet rávenni az idősebbeket, hogy éljenek a technika adta lehetőségekkel!

Mutassátok be, hogy milyen módszerrel vennék rá az őket ezen eszközök használatára, hogyan ébresztenék fel a nagymama és a nagypapa érdeklődését, hogy idegenkedését leküzdve megismerje, hogy mi mindent tud neki nyújtani a digitális világ!

Mobil eszközök és szolgáltatások

Ugye mennyire jó, hogy a legtöbb telefonban már beépített kamera található, vagy az, hogy a mobil internet segítségével bárhol a világon megnézheted az e-mailjeidet, csetelhatsz a barátaiddal, fizethetsz a mozijegyért a mobiloddal, vagy rákereshetsz a térképen az úti célodra? E területen a mobilkommunikáció jövőjét meghatározó, innovatív ötletek beküldését várjuk.

**Elnyerhető támogatás
330.000 Ft
pályázatonként!**

A beadandó pályamű, azaz az ötlet leírásának elvárt terjedelme: 2–5 A4-es oldal, amely tartalmazhat ábrát, fotót, csatolható hozzá futtatható állomány is.

Támogatást 300 pályázat kaphat.

Pályázhat minden hazai tartózkodási hellyel rendelkező 7–12., illetve 13. osztályos általános, és középfokú tanulmányokat folytató tanuló.

Beadási határidő: 2008. október 30.

**További információ:
www.nkth.gov.hu/cybergeneracio**

Kiemelt támogatók:

GE imagination at work

Szakmai támogatók:

HOLOGRAFIKA

Rendezvény soroló

2008. nyári-ősz i nemzetközi rendezvényajánló

2008. július 14. Lipce (Németország)	MDA 2008 International Conference on Mass-Data Analysis of Images and Signals in Medicine, Biotechnology and Chemistry	http://www.mda-signals.de
2008. július 16–18. Lipce (Németország)	ICDM 2008 8th Industrial Conference on Data Mining	http://www.data-mining-forum.de
2008. július 21–25. Patras (Görögország)	ECAI 2008 18th European Conference on Artificial Intelligence	http://www.ece.upatras.gr/ecai2008/
2008. augusztus 6–8. Kréta (Görögország)	IWCMC 2008 Wireless Sensor Networks Symposium, The 2008 International Wireless Communication and Mobile Computing Conference	http://www.ee.ucl.ac.uk/~yyang/ IWCMC/WSN08.html
2008. augusztus 25–27. Paphos (Cyprus)	ISD 2008 17th International Conference on Information Systems Development	http://isd2008.cs.ucy.ac.cy
2008. augusztus 25–31. Cap Esterel (Franciaország)	DEPEND 2008 The First International Workshop on Dependability and Security in Complex and Critical Information Systems, in conjunction with SECURWARE 2008	http://www.iaria.org/ conferences2008/DEPEND.html
2008. szeptember 8–11. Royal Holloway (Egyesült Királyság)	CARDIS 2008 8th Smart Card Research and Advanced Application Conference	http://www.scc.rhul.ac.uk/CARDIS/
2008. szeptember 3–5. Parma (Olaszország)	DSD 2008 11th Euromicro Conference on Digital System Design – Architectures, Methods and Tools	http://dsd08.iet.unipi.it
2008. szeptember 3–5. Dublin (Írország)	15th EuroSPI Conference European Systems and Software Process Improvement and Innovation	www.eurospi.net
2008. szeptember 8–10. Nápoly (Olaszország)	4th International Conference on Information Assurance and Security	http://www.ias08.org
2008. szeptember 15. Antwerpen (Belgium)	FSDM 08 Workshop on New Challenges for Feature Selection in Data Mining and Knowledge Discovery	<a href="http://bioinformatics.psb.ugent.be/f
sdm2008">http://bioinformatics.psb.ugent.be/f sdm2008
2008. szeptember 15–19. Antwerpen (Belgium)	ECML/PKDD 2008 The European Conference on Machine Learning and Principles and Practice of Knowledge Discovery in Databases	http://www.ecmlpkdd2008.org/

2008. szeptember 15–19. Antwerpen (Belgium)	ECML/PKDD 2008 The European Conference on Machine Learning and Principles and Practice of Knowledge Discovery in Databases	http://www.ecmlpkdd2008/org/
2008. szeptember 18–20. Catania (Olaszország)	IDC 2008 2nd International Symposium on Intelligent Distributed Computing	http://idc08.diit.unict.it
2008. szeptember 29–október 1. Paphos (Cyprus)	ECSA 2008 2nd European Conference on Software Architecture	http://www.ecsa2008.cs.ucy.ac.cy/
2008. október 1–3. Nápoly (Olaszország)	SUM 2008 2nd International Conference on Scalable Uncertainty Management	/www.kr.tuwien.ac.at/staff/lukasiew/sum08/
2008. október 1–3. Salamanca (Spanyolország)	X International Symposium on Computers in Education	http://siie08.usal.es
2008. október 6–8. Malaga (Spanyolország)	ESORICS'08 13th European Symposium on Research in Computer Security	http://www.isac.uma.es/esorics08
2008. október 13–15. Brno (Csehország)	CEE-SET 2008 Conference 3rd IFIP TC2 Central and Eastern European Conference on Software Engineering Techniques CEE-SET 2008	http://www.cee-set.org/2008
2008. október 20–22. Wisla (Lengyelország)	PITA'08 International Conference on Principles of Information Technology and Applications	http://www.pita.imcsit.org
2008. október 20–22. Birmingham (Egyesült Királyság)	ICICS 2008 10th International Conference on Information and Communications Security	http://events.cs.bham.ac.uk/icics08/
2008. október 20–24. Velece (Olaszország)	SASO 2008 2nd International Conference on Self-adaptive and Self-organizing Systems	www.saso-conference.org
2008. október 26–30. Karlsruhe (Németország)	7th International Semantic Web Conference	http://iswc2008.semanticweb.org/

A további szakmai események listája
rendszeresen frissített

rendezvénynaptárunkban naprakészen megtalálható
a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság

www.njszt.hu
hírportálján.

Intelligens rendszerek 2008

Fiatal Kutatók 3. Szimpóziuma

2008. november 28.

Első felhívás előadás tartására és részvételre

A szimpózium szervezője, az NJSZT Mesterséges Intelligencia Szakosztálya felhívja az intelligens rendszerek (IR) és mesterséges intelligencia (MI) témakörökben munkálkodó fiatal kutatókat előadás tartására és a szimpóziumon való részvételre. A Budapesti Műszaki Főiskola Neumann János Informatikai Karán tartandó rendezvény célja, hogy áttekintést adjon az intelligens rendszerek elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó fiatal kutatók munkáiról – ennek kapcsán betekintést adjon a vonatkozó hazai műhelyek jelenlegi helyzetébe, és megvitassa azokat a kihívásokat és problémákat, amelyekkel a kutatók, az oktatók és a profitszférában munkálkodó kollegák találkoznak. Célunk a fenti területen működő hazai kutatók, fejlesztők, alkalmazók és oktatók tevékenységének összefogása. Felhívjuk a hazai műhelyeket, hogy támogassák, ösztökéljék munkatársaikat a rendezvényen való aktív részvételre.

A szimpóziumra előadás-kivonattal vagy cikkel lehet jelentkezni. A nyelv magyar, de a beküldendő dokumentumokat angolul is elfogadjuk. A dokumentumok véleményezése után

döntünk az előadás elfogadásáról, és javaslatot teszünk szóbeli, vagy poszter formájában történő prezentációra. A döntést segíti, ha a szerzők nem csak kivonatot, hanem – maximum 15 oldalas – cikket is küldenek be. A szóbeli prezentációk időtartama – az elfogadott előadások számától függően – várhatóan 15–30 perc lesz.

Az előadás bejelentésének módja

A konferencia honlapján hamarosan elérhető elektronikus rendszeren át kérjük megadni a szerző(k) nevét, munkahelyét és email-címét, valamint az előadás (legfeljebb kétoldalas) kivonatát. Opcionálisan maximum 15 oldalas cikk is küldhető. Elektronikus levélben küldött anyagot nem fogadunk el. A kivonatot, illetve a cikket .pdf formában kérjük.

A szimpózium programbizottsága

Elnök *Szeredi Péter* szakosztály elnök. Bizottsági tagok a szakosztály vezetőségének tagjai: *Gregorics Tibor, Molnár Bálint, Sántáné-Tóth Edit, Varga László Zsolt és Vámosy Zoltán.*

A preferált témakörök listáját a konferencia honlapján közöljük. Természetesen más, az intelligens rendszerek és mesterséges intelligencia körébe tartozó, illetve az ilyen techniká(ka)t integráló témát is elfoga-

dunk. A szimpóziumra, idén először várunk olyan írásokat is, amelyek az intelligens rendszerek témakörében született, egyetemi hallgatók által készített munkák – kiemelkedő TDK dolgozatok, diplomamunkák – eredményeiről számolnak be. A programbizottság által legjobbnak ítélt „junior” szerző lehetőséget kap előadás tartására, míg a további kiemelkedő írások szerzői poszterként mutathatják be munkájuk eredményeit.

Lehetőséget kaptunk arra, hogy a szimpózium válogatott előadásaiból készült angol nyelvű dolgozatokból egy referált folyóirat, az Acta Cybernetica egy különszámot jelentessen meg. A programbizottság a szimpózium után kiválasztja az erre érdemes (szóbeli vagy poszter-) előadásokat.

Határidők

2008. szeptember 15. Jelentkezés előadás tartására.

2008. október 6. Előadások kivonatának, ill. a cikkeknek a beküldése.

2008. november 3. Szóbeli és poszter-előadások elfogadásának vizsgálata.

2008. november 10. Jelentkezés részvételre.

2008. november 28. Szimpózium.

2008. december 31. A kiválasztott előadások angol nyelvű kéziratának beküldése.

Honlap: <http://sas.ilab.sztaki.hu/njszt-mi/szimpozium 2008. htm>

Szeredi Péter

2008. július 21. 10:00–13:00

27. Szoftvertchnológiai Fórum

Szervező: NJSZT Újklub (az IEEE CS-NJSZT Fórum szakmai támogatásával)

Számítógép-architektúrák

Helyszín: Aranytíz Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., 1051 Budapest, Arany J. u. 10., Kislovagterem

Előadók: **Bruce Shriver**, University of Tromsø és **Sima Dezső**, BMF NIK

További információ: <http://www.inf.u-szeged.hu/stf/>

Minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők.

(A Szoftvertchnológiai Fórum első 25 rendezvényének anyagából az NJSZT jubileumi kiadványt jelentetett meg.)

Debrecen, 2008. augusztus 27-29.

Informatika a felsőoktatásban konferencia

További információ: <http://www.agr.unideb.hu/if2008>

Tallózó

Ságvári Bence
szociológus

A magyar tinédzserek már digitális bennszülöttek

– Kik azok a digitális bennszülöttek?

A technológiai fejlődés társadalmi hatásaival foglalkozó nemzetközi tudományos irodalomban az elmúlt években kezdték el használni a digital natives („digitális bennszülöttek”), illetve ennek ellenpárjaként a digital immigrants („digitális bevándorlók”) kifejezéseket. Az előző röviden azokra utal, akik lényegében együtt nőttek fel a digitális technológiákkal, tehát például a számítógéppel, az internettel, a mobiltelefonnal és az mp3 lejátszóval. Számukra ezen eszközök használata a világ legtermészetesebb dolgai közé tartozik. Velük szemben találjuk a digitális korszaknak azokat a zömében idősebb „bevándorlóit”, akik ebben a közegben inkább idegenül mozognak, és számukra a technológia által uralt világhoz való alkalmazkodás csak egy hosszabb tanulási folyamat keretében és némi szemléletváltás után valósulhat meg.

– Melyik az a generáció, amelynek tagjai már egyértelműen digitális bennszülötteknek számítanak?

– A mai tizenéveseket már mindenképpen ebbe a csoportba lehet sorolni. Ők azok, akik együtt nőttek fel az új technológiákkal, sőt, sok szempontból aktív alakítói is ennek a világnak. Egy 1990-ben született, ma 18 éves fiatal egyidős a world wide webbel. Hatéves korában jelent meg a piacon az első tenyérben elférő mini-számítógép (PDA). Csupán kilencéves volt, amikor idősebb barátai már a Napsterről beszéltek, és alig múlt 13, amikor a karácsonyfa alatt megpillanthatta élete első iPod-ját. Nem sokkal később, a közép-

A szemünk előtt nő fel egy generáció, amelynek a virtuális világ magától értetődő terepe nem csak a mindennapi kommunikációnak, hanem az érzelmi, társas életnek, az önkifejezésnek és a játékoságnak is. Magyarországon a 14-17 évesek 94 százaléka internethasználó, azaz ebben a korosztályban ma jóformán alig találunk olyan tinédzsert, aki ne lenne valamilyen kapcsolatban a világhálóval. Többek között ezek a megállapítások olvashatók a magyar fiatalok életmódját vizsgáló Fanta Trendriport sorozat első tanulmányában. Interjú a szerzővel, Ságvári Bence szociológussal.

iskolában eltöltött első napján új osztálytársainak talán már a saját maga által készített weboldallal dicsekedett, és nem kizárt, hogy házi feladatát 2001-től a Wikipédia szócikkeire támaszkodva írta meg. E rövid és kétségtelenül sarkított példából is jól láthatjuk, hogy milyen mélyreható változásoknak lehettünk tanúi az elmúlt két évtizedben.

– Mi a helyzet a magyar fiatalokkal? Ők mennyire tartják a lépést a legfejlettebb országok tinédzserjeivel a digitális technológiák alkalmazásában?

– Ha a teljes lakosságra vetítve vizsgáljuk a témával kapcsolatos fontosabb mutatószámokat, mint például az internet elterjedtségét vagy a mobiltelefonhasználatot, akkor hazánkat az európai középmezőny végén találjuk. Ezzel szemben a magyar tizenévesekről általánosságban elmondható, hogy gyakorlatilag olyan arányban és olyan intenzitással használják az új technológiákat, mint ahogy a világ legfejlettebb országainak fiataljai teszik. Tehát míg mondjuk Nyugat-Európa és Magyarország felnőtteinek szokásai igen eltérőek, addig az ottani és az itteni tinédzserek életük egyik legfontosabb szakaszában majdnem azonos módon viszonyulnak a technológiai változásokhoz.

– Mit lehet tudni a régió többi országáról és az Európai Unióhoz velünk egy időben csatlakozott tagállamokról ezzel kapcsolatban?

– A nemzetközi és a hazai felmérések egyaránt kimutatták, hogy egyértelműen a fiatalok, és közülük is a tizenévesek azok, akik a legfogékonyabbak a digitális technológiák nyújtotta szolgáltatások iránt. Az idevágó Eurostat adatok szerint lényeges különbség nincs a szóban forgó országok mutatószámai között, talán csak Románia és Bulgária lóg ki negatív értelemben a sorból. Ezekből a statisztikákból egyértelműen kiderül, hogy sokkal inkább egy természetes generációs jelenségről, mintsem valamilyen „magyar csodáról” van szó.

– Miért olyan fogékonyak a fiatalok az új technológiákra?

– Sokszor hallani azt a sommás megállapítást, hogy a fiatalok élnek-halnak a technikáért. Am véleményem szerint

nem erről van szó. Alapvetően ugyanis nem maga a technológia vonzó a számukra, hanem inkább az új eszközök biztosította lehetőségek érdeklik őket, ezen belül is elsősorban a társas kapcsolatok és a játékos attitűdök különféle megnyilvánulásai, tehát a kommunikáció, a szórakozás és az önkifejezés. Ez a generáció a technológia fejlődését már egy organikus folyamatként éli meg. Tagjaik természetesnek veszik, hogy ezek a lehetőségek rendelkezésükre állnak, és életüket már aligha tudnák elképzelni a digitális eszközök, illetve az általuk nyújtott szolgáltatások nélkül. Sőt, ezek hiánya elvonási tüneteket is okoz náluk.

– Hátránynak számít, illetve hátrányként élik meg a magyar fiatalok, ha kevésbé tudnak élni a digitális eszközök nyújtotta lehetőségekkel?

– Ahogy korábban az szorult ki a fiatalok „közbeszédéből”, aki nem látta az előző esti filmet, úgy akinek nincsen otthon szélessávú kapcsolata, számítógépe, vagy éppen szülői engedélye, hogy használhassa is ezeket, az nem tud délután vagy éjszaka non-stop csetelni, az nem tudja megnézni azt a videót, letölteni azt a filmet, amit már mindenki látott. Ez a fiatalok frusztrációjának egyik lehetséges forrása. A tizenévesek körében végzett kutatásokból kiderült, ciki, ha valakinek nincs otthon gépe, és nem tud kapcsolódni a világhálóhoz. Az elmúlt években többek között ez volt az otthoni internet terjedésének – az iwiw mellett – az egyik fontos katalizátora.

– Mire használják a tizenévesek az új technológiákat?

– A fiatalok életmódjával foglalkozó kutatások egyik általános megállapítása, hogy a digitális technológiák legfontosabb funkciója egyértelműen a kommunikációhoz, a szórakozáshoz és az önkifejezéshez kapcsolódik. Ezek valódi értelmüket akkor nyerik el, ha „kiszabadulnak” a lakás négy fala közül. Az új eszközök lehetővé teszik, hogy bárhol és bármikor kommunikáljunk, mindenféle tartalmat (médiát) vigyünk magunkkal, nézzük és hallgassuk azokat, de akár létre is hozhatjuk őket. Előrejelzések szerint 2010-re már szinte a világ összes

mobiltelefonja egyben fényképező és videórögzítő is lesz. Ez pedig azt jelenti, hogy mindenki kezében ott lesz egy olyan eszköz, amellyel bármikor, bárkit és bármit megörökíthet, legyen az hasznos vagy haszontalan, botrányos vagy szenzációs, művészi vagy éppen leleplező. A mobiltelefonok, a digitális fényképezők, a video- és webkamerák egészen új lehetőségeket és funkciókat adtak a felhasználók kezébe. Az általános meghatározással web 2.0 elvére épülő digitális technológiának az előbb összefoglaltak jelentik a lényegét. Ezeket a funkciókat elsősorban olyan közösségek használják, amelyekben a virtuális tagok közösen hozzák létre a tartalmat. Az így kialakult formáknak a lényege, hogy a felhasználók intenzíven kommunikálnak egymással, és sokrétű kapcsolatokat alakítanak ki egymás között.

– Mi a helyzet Magyarországon ebben a tekintetben?

– Széles körben még nem ennyire népszerűek ezek a tevékenységek, de az jól látható, hogy mára egyértelműen megjelent az a csoport, amelynek tagjai igen aktívan élnek e lehetőségekkel. Az első és legfontosabb jelenségei ennek a bővülő folyamatnak azok a közösségi oldalak, amelyek a kommunikációnak és az önkifejezésnek az elsődleges terepét jelentik. Hazánkban ma tízből hét tizenéves tagja valamilyen közösségi oldalnak, amely gyakoriság, ha a nem internetezőket is ideszámítjuk, akkor is azt jelenti, hogy háromból ketten regisztráltak már legalább egy ilyen oldalon. Szintén fontos szerepet töltenek be az úgynevezett videomegosztó oldalak. A friss adatok szerint a legnagyobb ilyen oldalnak, a YouTube-nak csak Magyarországon havi másfél millió látogatója van, és ezzel az ötödik leglátogatottabb honlap hazánkban. Internetezőink havonta 2,7 millió órát töltenek YouTube videók nézegetésével. Ami a saját tartalmak megosztását illeti, tavaly a felhasználók 17%-a nyilatkozott úgy, hogy töltött már fel videót a világhálóra.

– Az elmúlt két évtizedben tapasztalt változások miként befolyásolták a fiatalok egymás közötti kommunikációs szokásait?

– A digitális technológiák alapjaiban változtatták meg a tizenévesek egymással való kommunikációjának jellemzőit. Egy nemzetközi kutatás eredményei szerint egy digitális eszközök-

kel felvértezett átlagos fiatalnak 94 telefonszám van a mobilkészülékében, 78 ismerőse van valamilyen üzenetküldő programban, és 86 barátal rendelkezik a közösségi oldalakon. Ez a kutatás azt is megállapította, hogy a technológia révén, több emberrel léphetnek kapcsolatba, és közelebbi barátságokat tudnak ápolni. A nemzetközi adatok szerint a 14–24 év közötti fiataloknak átlagosan 53 online vagy személyesen ismert barátjuk van.

Itt érdemes megjegyezni, hogy az internettel foglalkozó kutatásokban korábban sokszor találkozhattunk az internethasználat függésében lévő, saját maga időbeosztását, magánéletét stb. kontroll alatt tartani képtelen fiatalok képével. Sőt, az internet – és a digitális technológiák – fejlődésével kapcsolatban sokáig tartotta magát az a vélemény is, hogy ez beszűkíti a fiatalok világát, és egészségtelen mértékben csökkenti a személyes kapcsolatokat. Ezzel ellentétben, ha magukat az érintetteket kérdezzük, jelentős részük úgy érzi, hogy a digitális technológiákon keresztül megvalósuló kommunikáció inkább segíti a társas kapcsolatok építését és fenntartását. Egy hazai felmérés szerint a 14–19 éves korosztálynak 4 százaléka mondta azt, hogy az internet használata miatt kevesebbet érintkezik barátaival, míg 55 százalékuk növekedésről számolt be. Ezek az adatok korántsem egy elmagányosodó korosztályról szólnak, bár kétségtelen, hogy a technológia a társadalmi izoláltság növekedését is előidézheti.

A fiatalok egymás közötti kommunikációja, a kölcsönhatások, a különböző szokások egyre fontosabbak. E jelenség önmagában nem újdonság, hiszen régebben is meghatározó szerepe volt az ismerősöknek, barátoknak abban, hogy valaki hogyan öltözködik, milyen zenét hallgat, milyen filmet néz, vagy mit olvas. Am e baráti kör az internet segítségével „végtelenné” válik, hisz’ a vélemények, kritikák, ajánlások már térben és időben sem korlátozottak. Arról, hogy mit érdemes olvasni, letölteni, már éppúgy lehet beszélgetni az interneten keresztül – akár ismeretlen – „haverral”, mint eddig az órák közti szünetekben személyesen. [...]

– A személyes interakció hiánya mennyiben érintheti hátrányosan az internet segítségével felépített és fenntartott baráti, haveri vagy ismerősi kapcsolatok minőségét?

– Olcsó közhely, hogy az ilyen kapcsolatok akkor működnek igazán jól, ha az online és az offline jelenlét nem megy extrém módon a másik rovására. Azt is tényként kezelhetjük, hogy az online technológiák csökkenthetik a személyes kapcsolatok mennyiségét és minőségét. Az idősebb generációk részéről ugyanakkor jelen van egyfajta „világvége hangulat” is, amely abból táplálkozik, hogy sokszor alig ismerjük, mi zajlik valójában az online térben, és amit nem ismerünk, az könnyen gyanússá válhat. Fontos, hogy először is próbáljuk megérteni, mi is zajlik itt. Ne abból induljunk ki, hogy ez rossz, vagy jó, hanem, hogy más.

– Kik tekintenek ezek a fiatalok barátjuknak? Hol kötöttek esetükben az igazi barátságok? Az iskolában, az edzéseken és a játszótéren, vagy inkább a csetszobákban, a különböző fórumokon és közösségi oldalakon?

– A fórumokon és közösségi oldalakon is lehet ismeretlenül (vagy nagyon felszínesen) barátságot kötni. A „barátság” fogalmának bizonyos funkcióit talán az ilyen kapcsolatok is kielégíthetik, de ha ezek nem jelennek meg valamilyen offline formában is, akkor többnyire kezdetleges szinten maradnak. Az igazi, tartós barátságok kialakulásához szükség van valamilyen intenzív, közös, személyesen megtapasztalt élményre is.

– Létezik-e kimutatás arról, hogy az új technológiák milyen hatással vannak a fiatalok hagyományos kommunikációs képességeire?

– Ez nem adatokkal alátámasztott információ, de bizonyos, hogy az sms- és a csetnyelvezet mellett, hogy számos új, kreatív szót vagy nyelvi eszközt hozott létre, negatív hatással van a helyesírásra, illetve a színes és választékos kifejezőkészségre. Legalábbis ez az álláspontja azoknak a tanároknak és szakembereknek, akikkel a témával kapcsolatban beszéltem. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy nő az egyes csoportokat, közösségeket, szubkultúrákat jellemző egyedi nyelvhasználat, illetve megváltozik az írásbeliség funkciója és általános megítélése, amely így „le is értékelődik”, és egyre közelebb kerül a beszélt nyelvhez.

Götz Attila
2008. május 25.
Forrás: Index

Nyári melléklet

A nagy matematikustól, *Fejér Lipót*-tól származik a híressé vált mondás: „Hazánk legnagyobb Jancsija.” Amikor *Wigner Jenő*t arról faggatták, hogyan adhatott a XIX–XX. század fordulóján Magyarország annyi géniust a világnak, a következőket válaszolta: „Nem értem a kérdést. Csak egyetlen lángelme született itt: Neumann János.” A Nobel-díjas *Hans Bethe* szerint „Neumann agyát ismerve elgondolkodik az ember, hogy nem valamilyen magasabb rendű faj egyik egyedével áll-e szemben, akik nem is emberek, hanem félistenek, de olyan alaposan kiismerték az embert, hogy tökéletesen utánozni tudják.”

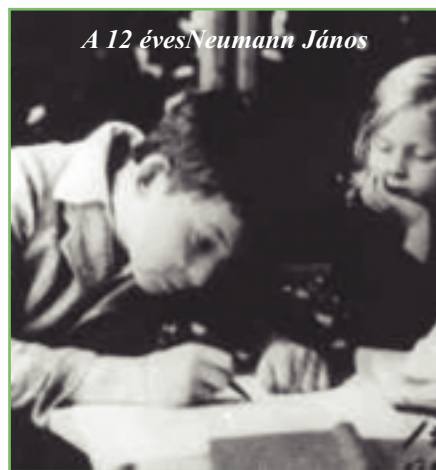
Neumann János géniuszának gyökereit kutatva a talentum úgynevezett 2×4 faktoros modelljét követem. E modell értelmében négy adottságot érdemes elkülöníteni a szellemi képességek megnyilvánulásakor.

1. Az **általános értelmesség**, amit a hétköznapi nyelvben egyszerűen okoságnak, míg tudományos körökben intelligenciának neveznek. Neumann János csodagyermekségének magyarázatát itt kell keresnünk. „Szivacs” agyának köszönhetően az egyszer elolvasott vagy hallott ismereteket szokatlan mennyiségben és tökéletességgel tudta megjegyezni, elraktározni, és – ha kellett – visszamondani, felhasználni. Gyerekkorában elolvasta az ott-on lévő 44 kötetes német lexikont, mivel nagyon érdekelte a történelem. S kortársai szerint a bizánci kor vagy az amerikai polgárháború eseményeit a profi történészeknél is jobban ismerte. Princetonban közszájon forgott, hogy a helyi telefonkönyv több oldalát kívülről tudta... De kivételes memóriájáról azok is meggyőződhetek, akik a gyerekkorában olvasott irodalmi művekről beszélgettek vele. A Faustból vagy Dickens regényeiből hosszú részeket tudott idézni. Saját tudományos munkáit még évtizedekkel később is képes volt szó szerint előadni.

2. A **speciális szellemi képességek** elemzésekor Neumann Jánosnak az egészen kivételes matematikai adottságait kell kiemelni. A kérdés szakértői

„Hazánk legnagyobb Jancsija”

szerint a fejszámolási készség és a matematikai tudás két független jelenség. Mégis Neumann Jánosnak ezek egybeestek és bizonyára egymás hasznára voltak. A kis Neumann Jancsiról tizenéves kora körül kiváló felkészültségű matematikus tanárai állapították meg, hogy már nincs mit tanítani neki. A családon belüli vélekedés szerint Neumann János e kiváló adottságát anyai nagyapjától örökölhette. A családfán függőlegesen jelentkező kivételes speciális adottságokat általában a domináns öröklődés bizonyítékának tartjuk.

Neumann János azt vallotta: „a matematika kitűnő iskolája a gondolkodásnak, mivel logikus gondolkodásra nevel és hogy megismerve ezt, valahogyan érvényesebben tudunk gondolkodni, mint egyébként”. Ezért úgy vélte, ha valamilyen jelenséget pontosabban meg akarunk érteni, akkor azt „matematizálni” kell, vagyis a számok nyelvére kell lefordítani. E „munkamódszerének” köszönhetően bonyolult, sőt zavaros témákban is képes volt eligazodni és a helyzetet mások számára is világossá tenni. Az Atomenergetikai Bizottságban végzett munkája nyomán állapították meg: „Ha egyszer ő vetett elemzés alá valamely problémát, a további társalgás feleslegessé vált. Világos volt, mit kell tenni.”

Neumann János a nyelvek tanulásában is kivételes talentumnak bizonyult. Anyanyelvén kívül jól tudott németül (tudományos elképzeléseit a fejében németül fogalmazta meg) és magyaros akcentussal ugyan, de franciául, olaszul, latinul és ógörögül is.

Nem mutatott tehetséget azonban a zenében. Mai tudásunk szerint pedig mind az algebrai gondolkodásnak, mind a zeneszerzői tehetségnek a meghatározó alapja a térbeli „látás” adottsága, amelynek központjai a jobb agyféltekében székelnének. A zeneszerzőknek az általuk komponált szimfóniákban ugyanis térben és időben kell különböző számokat egységbe ötvöznük az agyukban. Ezzel magyarázzuk azt a tényt, hogy a muzsikuskok általában jó matematikusok, mint például *J. S. Bach* vagy *Erkel Ferenc*. Az utóbbi még sakkbajnok is volt. S fordítva, a matematikusok általában szeretik a zenét, sőt általában muzsikuskok. E tekintetben tehát Neumann János a szabályt erősítő kivétel. Az ellentétes pólust a vizuális látásmódú költők képviselik, akik többnyire rossz matematikusok. Ahogy *Petőfi Sándornak*, *Illyés Gyulának* és *Weöres Sándornak* is meggyűlt a baja a matematikával.

Neumann János kézügyessége is rossz volt. A kézzel írt leveleiben és a jegyzőkönyvekben komoly erőfeszítéseket kellett tennie olvashatóságuk érdekében. Egyetemista korában a laboratóriumi gyakorlatok során rettenetesen ügyetlensége miatt, amivel sok galibát okozott. Valószínűleg a sport iránti utálata is ezzel magyarázható. Életéből, mint utaltam rá, a sport kimaradt, mert gyűlölte a testedzést. Egyetlen kivételnek a korcsolyázás mondható.

Az autótak viszont nagyon szerette és azokat „sportosan” vezette. Princetonban az egyik utcakeresztződést „Neumann-sarok”-nak hívták, mivel ott rendszeresen összetörte a gépkocsijait.

3. A **kreativitás** lényegében az eredeti gondolkodást jelenti, megítélésem szerint Neumann Jánosra nem elsősorban a kreativitás tűnik jellemzőnek. Ő inkább konvergensen, tehát szabályosan gondolkodott és a mások által felvetett, de meg nem oldott feladatok zseniális és elegáns befejezésére vállalkozott.

Gondolkodásának precizitása azt a benyomást keltette az emberekben, hogy egy tökéletes szerkezettel állnak szemben, mely fogaskerekeit úgy munkálták meg, hogy azok ezredmilliométernyi pontossággal illeszkedjenek egymáshoz. Ő tehát nem „az új tudományos világot” teremtő *Newton*,

Bolyai, Einstein vonulatba tartozott, hanem sokkal inkább a zűrzavaros világban rendet teremtek közé. Ugyanakkor e „rendnek” köszönhetően a jövő addig nem sejtett lehetőségeit vetette fel, elég a játékelméltre vagy a számítógépes eredményeire utalni.

4. A **motivációban** nagyon fontos az emocionális attitűd, vagyis hogy az illető szereti a munkáját, amit küldetésének tekint és amelynek érdekében nagy energiátöltettel rendelkezik. A lengyel matematikus, S. Ulam (1909-1984) – aki jó barátja volt Neumann Jánosnak – írta róla: „Gesztusai, a mosolygás, szemének csillogása valahogy mindig visszatükrözték a gondolatot, ami a fejében forgott, vagy a vitatott probléma természetét... Valahányszor egy problémában valamely logikai vagy matematikai paradoxont vett észre, egy mosoly villant át az arcán.” Volt munkatársa, Julian Bigelow szerint is: „Valamiféle gyönyör sugárzott belőle, ahogy munkáját végezte. Mint amikor a kislányok új játékokat próbálják ki.”

A sorsfaktor

Neumann János sorsát is sok oldalról értelmezhetjük. Egyrészt a sors abban is szerepet játszott, hogy a 3 fivér közül őbelőle lett gényűsz szűlei gényjeinek szerencsés keveredése miatt. Másrészt sokat utazott (például a háború alatt Angliába) és életveszélyesen vezetett autót, tehát szerencséjének köszönhetően került el a közlekedési vagy háborús halálozást. Végül, harmadrészt, a sors kegyetlensége miatt nagyon korán meghalt. Szűlei élettartama alapján 70 évig kellett volna élnie – de ő már 54 évesen elment. Pedig mi mindent adhatott volna még az emberiségnek, ha a sors nem rövidíti meg ily drasztikusan várható élettartamát.

Korai halálának értelmezésekor érdemes testalkatára és életmódjára kitérni. Neumann János alacsonyabb, zömök, hízásra hajlamos alkatú ember volt. Kerekded arca a betegsége előtti időszakban fiatalabbnak mutatta a koránál. Mind a haja, mind a szeme színét sötétnek mondták. Választékosan öltözködött, még ha barátai unszolására egyszer-egyszer részt vett kirándulásain, akkor is öltönyt és nyakkendőt viselt. Zakójának felső zsebet csaknem mindig színes zsebkendővel dekorálta, sokkal inkább bankárnak, mint tudós-
nak nézett ki.

Igyekezett egészségesen élni. Nem

cigarettázott. A szeszes italokat is mértékletesen fogyasztotta. Egyedül az étellek mennyiségével volt gondja, mivel nagyon szeretett enni, különösen az édességeket kedvelte. Ahogy második felesége, Klári mondta: „Johnny mindent ki- vagy megszámlolt, kivéve a megevett kalóriáit...”

Élete utolsó éveiben ezért túlsúlyos (udvariatlanabban: kövér) lett, emiatt féltették is az érrendszeri betegségek kockázatától. Mégis az ő sorsát a másik fő halálok, a rák pecsételte meg.

Néhány mondatot szánnék személyiségének általános jellemzésére is. Neumann Jánost általában kedves és segítőkész embernek mondták, de tudott nyers is lenni, ha butasággal és rosszindulattal találkozott. Az emberi gyarlóságokról ugyanakkor bölcsen nyilatkozott: „Éppoly nevetséges felpanaszolni, hogy az emberek önzők és álnokok, mint amiatt panaszkodni, hogy a mágneses tér csak akkor növekedhet, ha az elektromos térnek rotációja van. Mind a kettő természet-törvény.”

Neumann János csak a tudománynak élt. A családi életre való alkalmatlanságát talán második feleségének, *Dán Klárának* egyik visszaemlékezése jellemzi legjobban: „Egyszer megkértem, hogy hozzon be egy pohár vizet, rövid idő után visszajött és megkérdezte, hogy hol vannak a poharak. Csak tizenhét éve laktunk abban a lakásban...” Szakmai munkájában viszont igen aktív, körültekintő és nagy munkabírási volt. Tudományos munkáit általában az éjszaka első felében írta meg, majd 2 és 6 óra között aludt.

Neumann János szerette a vicceket, nagyon jól is adta elő ezeket. Szerinte a humor az agy tisztálkodása. Itt öccse, *Neumann Miklós* által idézett egyik viccét említem meg: Berlinben az I. világháború idején az utcán egy ember azt kiáltotta: „A császár idióta.” A két előbukkanó rendőr felségsértésért azonnal letartóztatta. Az illető védekezni próbált: „Én az osztrák császárra gondoltam, nem a miénkre.” Mire a rendőrök: „Na, ne nézzen minket hülyének, mi is ismerjük a császárlunkat.”

Neumann János lelki alkatának egyik sajátos megnyilvánulása: viszonya a halálhoz. Gyerekkorában gyakorta kérdezte: „Miért hálnak meg az emberek?” S amikor a felnőttek Istenre hivatkoztak, ő nem volt megelégedve a válasszal. Azt kérdezte: „Az Isten miért

rendezte úgy, hogy az embereknek meg kelljen halniuk?” Később megértette, hogy az emberek azért hálnak meg, mert öregek és „elfáradtak”. Ekkor meg elborzadva azon morfondírozott, hogy: „Miért hálnak meg a gyerekek?” Az egyik olvasmányában az angyalokról volt szó, és amikor felvilágosították, hogy ez csak mese, rémületen kiáltozva tiltakozott: „Nem, nem, igenis vannak angyalok! Láttam egyet, aki halott gyermeket vitt fel az égbe!” Még meghatóbb az Isten és a büntetés közötti összefüggés kutatása: „Ó, ha van Isten, miért engedi, hogy állandóan megbotozjam és elessem?” E gyermekkori feljegyzések már sejtetik az 5 éves gyermek rendkívüli személyiségét.

Érett tudósként a racionalitás és az emocionalitás szembesülésekor mindig az előbbi prioritását hangsúlyozta. *L. Strauss* idézte mondását: „Az emberi életek feláldozása elfogadható ellenértéke a technikai fejlődésnek.” Katonai szakértőként is a győzelem szükséges fizetségének tartotta az emberi veszteségeket. A saját halálával történő szembesülése azonban szélsőséges reakciókat váltott ki belőle.

Véleményem szerint különleges sikeressége szinte azt az érzést kelthette benne, hogy ő nem is – vagy legalábbis csak az emberi életkor végső határa körül – halhat meg. A halálos megbetegedések tapasztalható, tőle szokatlan irracionális reakciókat ez magyarázhatja meg. Először el sem akarta hinni a szomorú tény. Azután megpróbált tudomást sem venni végzetes bajáról. Végül pedig teljesen összeomlott, mivel nem tudta az életnek ezt a borzasztó igazságtalanságát elfogadni.

Neumann Jánost foglalkoztatta a tudományok jövője és az emberiség sorsa. Egyik híres, magyarra is lefordított tanulmányának a címe ennek alapján érthető meg: *Túlélhetjük-e a technikát?* Ebből csak két megállapítást ragadom ki. Az egyik: „A fejlődés ellen nincs gyógymód.” A másik, a nagy kérdés: „Alkalmazkodni tudunk-e a szükséges gyorsasággal?” Erre – szerinte – nincs kész recept, csak az ehhez szükséges olyan emberi tulajdonságokban reménykedhetünk, amelyek a türelem, a rugalmasság és az intelligencia.

Czeizel Endre

az IPM 2006. májusi számában
megjelent Tudósok-gének-tanulások
című cikk alapján.

„Világjáró” sorozatunkban időről időre közzé tesszük úti beszámolókat. Most az egyik „legifjabb” tagunk, az NJSZT Felügyelőbizottságának volt elnöke, az idén 90. születésnapját ünneplő Pompéry Béla osztja meg velünk albániai élményeit.

Isten éltesse, Béla! (A szerk.)

Albániában jártunk

A Tolnatour szervezésében 2007 őszén közel egy hetet töltöttünk Albániában. A zavaros állapotok hírével ellentétben jól sikerült, élménydús utazáson vettünk részt. Repülővel utaztunk Tiranába, és onnan autóbusról élveztük az albán tájat.

Albánia kb. Dunántúl méretű ország, hosszú Adria-tengeri partja van. Nem túl széles alföldi síkságon növényeket természetnek, széles, zezugos hegyvidéke pedig domináló erőt sugároz. Az ország átlagos tengerszint feletti magassága 700 m, de hegyei közül sok 2500 m-nél is magasabb.

Az albán lakosság illír eredetű és az i.e. 3. században telepedett le a Balkán nyugati részén. Kultúrájának eredete a Római Birodalom hódítására épült. A birodalom kettéválása következtében a lakosság görögkeleti vallást vett fel és az ország nagy része ezt a kultúrát mutatja mai műemlékeiben.

Az ország a Török Birodalom térhódításának eredményeként török megszállás alá került és áttért a mohamedán vallásra. Az albán nép máig megtartotta az albán nyelvet, de túlnyomó része mohamedán és görögkeleti vallású. Albánia önállóságát csak 1912-ben érte el.

Utunk során egy éjszakát töltöttünk Tiranában és megismertük ezt a több 100 ezer lakosú fővárost, amely szép sugárutakkal, zöld ligetekkel és jelentős műemlékekkel, mecsetekkel és görögkeleti templomokkal ékeskedik.

Másnap utaztunk Beratba, az „ezer ablak városába”. Párhuzamos utcái domboldalra épültek és a házak ablakai hallatlanul szép látványt nyújtanak a városban áthúzódó keskeny patak partjáról. Középkori és török időkben származó épületei a várost Albánia legvonzóbb látnivalójává teszik. A várhegy egyik kanyargós utcájában található az Onufri Múzeum, ahol Albánia legszebb ikonjaiból láltunk válogatást.

Következő állomásunk, Apollónia, egykor a Római Birodalom idejében jómódú város volt, egyike annak a 30 városnak, amelyek Apollót istenként tisztelték.

A következő napon a Logara-hágóra látogattunk, amely 1000 m magasán fekszik. Innen jól látható az albán riviéra, és az Ion-tenger találkozása az Adriai-tengerrel.

Nagy élményt jelentett Kruiában a hegyoldalra épített királyi kastély, amelyet most az albán nemzeti hős Szkander bég tiszteletére, korabeli bútorokkal rendeztek be. A nemzeti hős egyszerű albán családból származott, tizenéves korában vitték el a törökök Isztambulba és nevelték janicsárrá. Majd az 1430-as években visszaküldték Albániába, hogy ott erősítse meg a török hatalmat. Ő azonban levetette a török egyenruhát és élére állt az önállóságot követelő albán nemzetnek. Harcot hirdetett a török megszállók ellen, szövetségben Hunyadi Jánossal. Ez a törekvése elbukott, de a nemzeti hős csodatátat ma minden albán városban szobor hirdeti.

Itt jegyzem meg, hogy sok városban láttuk az ugyancsak albán származású, Nobel-békedíjjal is kitüntetett Teréz any szobrát is.

Utunk következő állomása Durres volt, ahol megcsodáltuk az utolsó 10 évben épült lakóházakat. Ezek az épületek eltérnek a megszokott európai stílustól, és a falak oldalába épített ízléses minták segítségével a különbözőséget tudják érzékeltetni.

Albánia úthálózata ugyan nélkülözi az autópályákat, de helyettük tetszetős autóutak hálózak be az országot.

Jellemző az autóutakra, hogy csaknem 500 méterenként találhatók benzinkutak. Ezek csaknem mind albán telepítések. Majdnem minden ház mellett gépkocsi áll.

Fürödtünk Durres híres tengerpartján. Egy négyemeletes tengerparti szálló homokos tengerpartján találtunk napozót, majd egy igen lassan mélyülő tengersávit. A derékig érő vizet mintegy 50 méteres taposással lehetett elérni, néhány centis, majd fokozatosan mélyülő meleg tengervízben. Ez a sekély víz lehetővé teszi, hogy a nap az alatta levő homokot melegítse, és így a fürdőzés ősszel különleges élményt nyújtott.

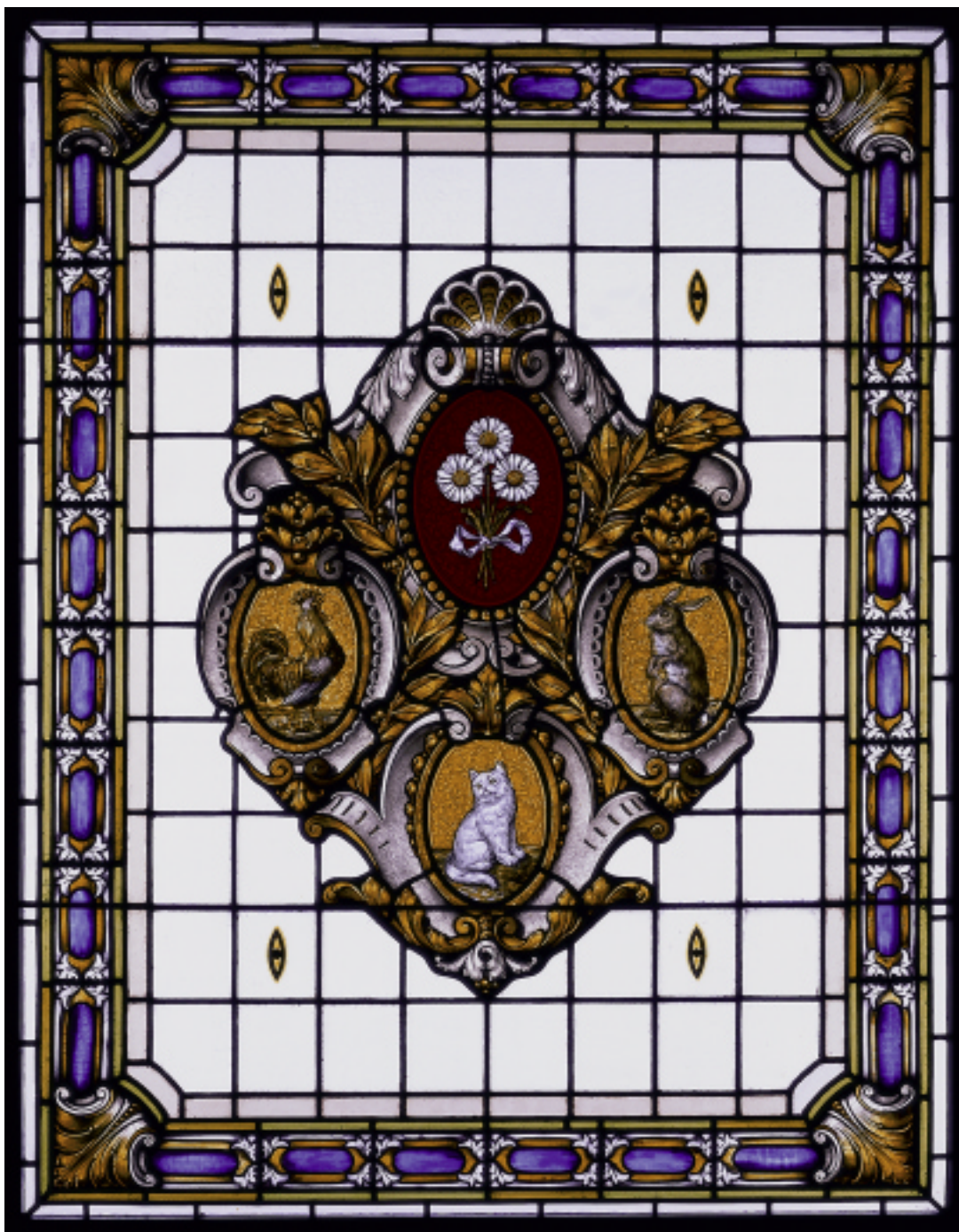
Az országot járva egyre inkább olyan érzésünk támadt, hogy itt az utolsó mintegy 10 évben jelentős fellendülés történt. Információink szerint ennek fő oka az, hogy az itt is bekövetkezett rendszerváltás után az albán lakosság jelentős része nyugatra ment dolgozni, és az ott szerzett bevételét igyekezett hazájában befektetni.

Az ott járó turisták számára a fejlődés abban is mutatkozik, hogy a szállodák komfortfokozata igen magas, például számos fürdőszobában a kád vízalatti masszázst is tartalmaz.

A nemzeti hősnő, Szkander bégén kívül még meg kell említenem a két világháború között választott államelnök Zogu nevét, aki később királlyá választotta magát, és aki a magyar grófnőt, Apponyi Geraldine-t vette feleségül.

Utolsó városlátogatásunkon a belvárosi utcákon jártunk, ahol kávéházi asztalok mellett a délelőtti órákban csak férfiakat láttunk. Az asszonyok nyilván otthon dolgoztak. Gondoltuk, hogy mi is leülünk egy kávéra. Akkor láttuk, hogy integet felénk buszsofőrünk. Hellyel kínált és megvendégtelt egy finom kávéval...

Pompéry Béla

Neumann János gyerekszobájából

A fotón látható üvegablak – Róth Miksa alkotása – az egykori Neumann-gyerekszoba lakóinak részére készült, édesapjuk megrendelésére.

Ebben az időben (a XX. század első évtizedében) Róth Miksa már világhírű művész volt.

Az üvegablak – a művész sok más kitűnő alkotásával együtt – megtekinthető a Róth Miksa Emlékházban.

(1078 Budapest, Nefelejcs utca 26. Nyitva: hétfő kivételével mindennap 14 – 18 óráig. Honlap: www.rothmuzeum.hu)